



Kasvintuotannon osasto  
Kasvinterveysyksikkö

Pvm/Datum/Date  
2.5.2019

Dnro/Dnr/DNo  
2510/00.00.01.00.00/2019

Maa- ja metsätalousministeriö  
PL 30  
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Lausuntopyyntö (MMM013:00/2017) (425/01.01/2017)

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kasvinterveyslainsäädännön tarkoituksena on muuttaa nykyistä lainsäädäntöä siten, että lisääntyneitä kasvinterveysriskejä pystytään paremmin torjumaan ennaltaehkäisyyn, tärkeimpiin tuhoajiin keskittymisen, valvonnan edellytysten parantamisen ja lisäresursoinnin kautta. Uusi kasvinterveyslainsäädäntö korostaa aiempaa selkeämmin toimijoitten omaa vastuuta kasvintuhoojien havaitsemisessa ja kasvinterveyden säilyttämisessä, mutta myös viranomaistehtävät lisääntyvät huomattavasti. Tehtävät lisääntyvät erityisesti pakollisten valmiussuunnittelun, kasvintuhoojien kartoitusten, kasvipassi- ja ISPM 15 -toimijoiden valvonnan sekä tuontivalvonnan muutosten myötä.**

Ruokavirasto katsoo, että lakiluonnoksessa esitetyt lisävoimavarat ovat välttämättömiä lain yhteisen ja tasapuolisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

*Kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteisiin ryhtyminen luonnonsuojelualueilla*

Esitysluonnoksen 4 §:n perusteluissa todetaan, että luonnonsuojelulain (1096/1996) 14 § 2 momentin perusteella voitaisiin ryhtyä kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteisiin myös luonnonsuojelualueilla. Kyseisessä lainkohdassa on erikseen mainittu eläintautien vastustamisen edellyttämät välttämättömät toimenpiteet, mutta kasvinterveyden suojelemiseksi tehtävistä torjuntatoimenpiteistä ei ole säädetty.

EU:n kasvinterveysasetus edellyttää kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteisiin ryhtymistä riippumatta siitä, onko kyseessä talouskäytössä oleva alue tai luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu alue. Käytännössä tuhoajien torjuntaan myös luonnonsuojelualueilla voidaan joutua meillä ennen esiintymättömien metsätuhojen aiheuttajien ollessa kyseessä. Tällöin pyrkimyksenä on tuhoajan tehokas ja mahdollisimman nopea hävittäminen tietyltä alueelta, mikä voi vaatia myös luonnonsuojelualueella tehtävää puitten kaatoa tai muita tuhoajan torjumiseksi välttämättömiä toimenpiteitä.



Kasvintuotannon osasto  
Kasvinterveysyksikkö

Pvm/Datum/Date  
2.5.2019

Dnro/Dnr/DNo  
2510/00.00.01.00.00/2019

Vaikka lain valmisteluvaiheessa ympäristöministeriöstä saadun näkemyksen mukaan luonnonsuojelulaki ei estä kasvinterveysasetuksen edellyttämiä torjuntatoimenpiteitä, tulisi kasvinterveysviranomaisten toimivallasta luonnonsuojelulaissa tarkoitetuilla alueilla olla selkeät säännökset. Tämä voitaisiin toteuttaa täydentämällä luonnonsuojelulain 14 § 2 momenttia lisäämällä siihen viittaus karanteenituhoojien torjumiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin. Vastaavasti tulisi selkiyttää kasvinterveysviranomaisten toimivalta myös Natura-alueilla.

### Valvontasuunnitelma

Esitysluonnoksen 15 §:n perusteluissa todetaan seuraavaa: Valtakunnallisen valvontasuunnitelman avulla Ruokavirasto voisi ohjata muita toimivaltaisia viranomaisia toimimaan valvontatoiminnalle asetettujen periaatteiden ja tavoitteiden sekä painopisteiden mukaisesti. Valtakunnallisessa suunnitelmassa annettaisiin tarkastusmäärät ELY-keskuksille tarkastustyypeittäin ja sektoreittain. Tällä varmistettaisiin valvonta-asetuksen ja kasvinterveysasetuksen vaatimusten täyttyminen valtakunnallisesti ja toimijoiden yhdenmukainen kohtelu eri alueilla. ELY-keskuksen vuosittaisen valvontasuunnitelman avulla voitaisiin muun muassa määrittää tarkemmin tehtävien tarkastusten ajankohdat alueellisen tilanteen mukaan ja varmistaa järjestelyt valvonnalle.

Esitysluonnoksen 15 §:n sanamuoto ei täysin vastaa kyseistä perustelua ja se ehdotetaan muutettavaksi muotoon:

*Ruokavirasto laatii kasvinterveysvalvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen valvontasuunnitelman.*

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Tulli laativat valtakunnallisen valvontasuunnitelman toteuttamiseksi vuosittaisen **tarkastussuunnitelman** vastuullaan olevaa kasvinterveysvalvontaa varten.*

**Suunnitelmat on tarkistettava tarvittaessa.**

### Valvontaviranomaisen oikeus saada virka-apua

Nyt voimassaolevan kasvinterveyden suojelusta annetun lain (702/2003) 23 §:ssä säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta saada virka-apua seuraavasti: Valvontaviranomaisilla on oikeus saada virka-apua tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta sekä poliisi- ja pelastusviranomaisilta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.



Kasvintuotannon osasto  
Kasvinterveysyksikkö

Pvm/Datum/Date  
2.5.2019

Dnro/Dnr/DNo  
2510/00.00.01.00.00/2019

Lausunnolla olevan hallituksen esitysluonnoksen 20 §:n perustelujen mukaan valvontaviranomaisille annettavaa virka-apua koskeva säännös on tarkoitus säilyttää ennallaan. Rajavartiolaitoksen, tulliviranomaisten ja pelastuslaitoksen antamaa virka-apua koskevat säännökset ovat käytännössä samansisältöiset. Niitten mukaan virka-apua voidaan antaa pyynnöstä viranomaiselle sen laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi.

Poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä poliisin antamasta virka-avusta säädetään tästä poiketen seuraavasti: Poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle virka-apua, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on annettava virka-apua muulle viranomaiselle myös laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään.

Kun poliisin virka-avusta ei ole 23 §:ssä säädetty erikseen, sovellettavaksi tulisi vain virka-avun antaminen silloin kun viranomaista estettäisiin suorittamasta virkatehtäviään. Jos tulisi tarve pyytää poliisin virka-apua esimerkiksi ennalta vaaralliseksi tai epäilyttäväksi arvioidussa tilanteessa, poliisilla ei tämän mukaan ole velvollisuutta antaa virka-apua. Vaikka tämä ei käytännössä muodostuisikaan esteeksi virka-avun saannille, selkeämpää olisi säätää esitettyä tarkemmin poliisin virka-avusta. Yksi mahdollisuus on säilyttää nykyisen lain 23 § ennallaan. Poliisin virka-apua koskevaa säännöstä voitaisiin ehdotetussa 20 §:ssä täsmentää esimerkiksi seuraavasti:

*Poliisin on annettava valvontaviranomaisille näiden pyynnöstä virka-apua kasvinterveyden suojelemiseksi annettujen määräysten mukaisten tehtävien suorittamisessa. Muilta osin ehdotus jäisi ennalleen.*

#### Toimijoiden rekisteröinti maksullisuus

Esitysluonnoksessa todetaan seuraavaa: Uusien toimijoiden rekisteröinnin edellytysten tarkastaminen ja rekisteröinti olisi maksullista. Arviolta 200 uuden toimijan olisi rekisteröidyttävä.

Ruokavirasto toteaa, että pääosa näistä 200 toimijasta on kuitenkin jo Ruokaviraston siementarkastuksen rekisterissä ja valvonnan piirissä. Näiden toimijoiden osalta ei tehtäisi erillistä rekisteröinnin edellytysten tarkastusta eikä rekisteröinnistä/rekisteritietojen päivityksestä siten voisi periä maksua.

#### Kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteitten aiheuttamien kustannusten korvausjärjestelmä

Esitysluonnoksessa on tarkasteltu vaihtoehtoja nyt voimassaolevaan kasvinterveyslakiin sisältyvälle kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteitten aiheuttamien kustannusten korvausjärjestelmälle. Kun eri vaihtoehtojen taloudellisia tai muita vaikutuksia ei ole pystytty keskeneräisten yhteisöosäädösten



**Lausunto**

Kasvintuotannon osasto  
Kasvinterveysyksikkö

Pvm/Datum/Date  
2.5.2019

Dnro/Dnr/DNo  
2510/00.00.01.00.00/2019

vuoksi tekemään, eri vaihtoehtoihin on hyvin vaikea ottaa kantaa. Vaikka Ruokavirasto katsookin, että kasvintuhoojien korvausjärjestelmän uudelleentarkastelu on välttämätöntä, se ei katso siihen olevan tässä vaiheessa riittäviä edellytyksiä. Virkatyönä tehtyjen korvausjärjestelmän alustavien vaihtoehtojen esittely ei Ruokaviraston mielestä ole välttämätöntä tai tarpeellista ottaen huomioon, että lakiluonnoksessa korvausjärjestelmään ei esitetä muutoksia.

Lisäksi toteamme, että Ruokavirasto toimittaa tekniset kommentit ehdotukseen erikseen.

Osastonjohtaja

Hanna Korttemaa

Yksikönjohtaja

Tuula Mäki-Valkama